

TITULUS DECIMUS-SEXTUS.

De los Contratos, obligaciones, y fiancas, y deudas, y cesion de bienes que hazen los deudores.

Intulis precedentibus dictum est de quibusdam contractibus in specie, nunc autem de contractibus & obligationibus in genere in hoc titulo agitur, & quia fideiussiones, generales contractus dici possunt, eo quod omnibus aliis specialibus adaptari possunt, ex contractibusque cesiones oriuntur propter impotentiam solvendi & adimplendi contractus, & in eis contenta, ideo post titulos superiores subsequitur noster.

IN LEGEM PRIMAM.

Quos simpliciter pro debito aliquo obligatis, tenetur unusquisque pro dimidia, nisi adjecta sit in solidum obligatio, & est optima & singularis, & non mediocri difficultatis, pro mei tamen ingenii parvitate eam declarare conabor.

SUMMARIUM.

1. Lex nostra an in fideiussoribus loqueretur, dubitatur, & in num. 4. discutitur.
2. Fideiussores tres de jure civili in solidum tenebantur, jure vero nostro pro rata, ubi limitatur aliquibus modis.
3. Beneficium divisionis licet olim competere fideiussoribus ope exceptionis, hodie tamen competit ipso jure, adeo ut unus non teneatur pro alio, ut ibi.
4. Hodie ex lege nostra duobus in solidum obligatis unusquisque tenetur in solidum, neque competit remedium divisionis, & ibi quid si dicitur quod a quolibet eorum possit recuperari debitum.
5. Quoad creditores unius debiti non censetur facta divisio, sed unusquisque totum debitum possunt recipere.
6. Socius habet in solidum mandatum ad recuperandum debita societatis, in utilibus, ut n. 7.
7. Socius an possit prorogare solutionem, ita ut socio noceat.
8. Creditor recipiens partem ab uno ex debitoribus in solidum obligatis, censetur inter eos debitum dividere, nisi ut ibi.

I Si dos personas se obligaren. De fideiussoribus simpliciter se obligantibus lex nostra est intelligenda, prout & loquitur l. octava, titulo duodecimo, partita quinta nostra similis, nam in duobus reis principaliter obligatis, hoc statutum erat jure communi, ut quilibet censeretur pro parte obligatus, ut l. reos, §. cum in tabulis, ff. de duobus reis, fideiussores autem de jure civili simpliciter obligari in solidum tenebantur ut infra dicitur, atque ideo si in duobus reis lex nostra intelligeretur, necesse non erat juri communi derogare, prout derogat, ibi, o embargante qualquir leyes del derecho comun. Et sic lex in fideiussoribus tantum loquitur, in quibus, ut diximus, contrarium disponebatur, ut in solidum tenebantur etiam si ad id non obligarentur expresse, & ita legem nostram intellexit Gregorius in l. octava, verbo cada uno paulo post principi, titulo duodecimo, partit. 5. & Villalobos, in antinomia juris civilis & regii littera F, numero 14. & ibi Olanus, super eo, in concordia antinom. dicta littera F, numero 35, dum eam ad materiam fideiussorum applicat. Ego tamen teneo ut in duobus reis locum habeat lex nostra, ut in glos. sequente dico.

Ibi. Cada uno por la mitad. Jure civili fideiussores etiam simpliciter obligati in solidum tenebantur, ex l. inter fideiussores, ff. de fideiussor. l. non restet. C. eo. §. si plures, insti. eod. l. 1. C. de constit. pec. ex lege tamen nostra si simpliciter obligantur, pro dimidia tantum tenentur si sunt duo & si sunt plures, tenentur pro rata, prout & in dicta l. 8. tit. duodecimo, part. 5. disponebatur nostrae similiti, quam ad hoc allegavit Olanus, ubi supra, numero trigesimo-quarto, quod limitatur primo ut non procedat, quoties in solidum obligantur, ex l. nostra, & dicta l. 8. tit. 12. partita quinta. Secundo non procedit in fideiussoribus tutorum,

qui

qui non implorant hoc beneficium divisionis, licet tutores imploerent, l. final. ff. rem pup. sal. fore. l. prima, §. nunc tractemus, ff. de tutel. & ratio, dist. Tertio non procedit in fideiussore fideiussoris, l. si plures §. finali, ff. de fideiussor. Quarto quando caeteri fideiussores solvendo non sunt tempore litis contestatae, ut in §. si plures, insti. de fideiussor. d. l. 8. tit. 12. partit. 5. Quinto fallit quando eisdem summæ sunt fideiussores, sed non ejusdem debitoris, l. si a Tertio, ff. de fideiussor. Fallit sexto quando inficiatur l. si dubitet §. ita ff. de fideiussor. & has quinque ultimas tradit limitationes glos. partes, in d. §. si plures, insti. de fideiussor. & ibi Nicol. Bellon, numero 9. & sequentibus latiori stylo profertur & addit aliam. Septimo fallit, nisi fuerit huic beneficio renuntiatum quoniam tunc quilibet tenebitur in solidum, Bar. & DD. in l. si testamentum §. pen. ff. de fideiussor. Ant. Gom. to. 2. c. 13, numero 15. in fi. Hippol. in rubrica. ff. de fideiussor. numero 27. Sed hoc licet de jure communi ita esset in duobus punctis scilicet quod fideiussoribus simpliciter obligatis, ut in solidum possent contra eos actio dirigi, requirebatur renuntiare huic beneficio divisionis, aliter enim si praesentes essent & solvendo pro parte sua erant tantum conveniendi, & ideo tabelliones majori cautela eos obligabant, scilicet tanquam fideiussores & principales debitores ex alieno debito suum proprium facientes renuntiatum dicto beneficio divisionis, & auth. presente, hoc ita de duobus reis, hodie tamen, non est necessaria dicta renuntiatio, sed potius ex l. nostra, & ex d. l. 8. tit. 12. partit. 5. tenendum est, quod si fideiussores plures sese in solidum obligaverint in solidum conveniri poterunt, etiam si dicto beneficio divisionis epistole divi Adriani non renuntiant; item & secundo quod etiam si dicto beneficio hodie renuntiant dicti fideiussores, nisi in solidum se obligaverint, non poterant in solidum conveniri, sed tantum pro parte, & hoc est quod d. l. 8. & maxime lex nostra voluit, quantumvis obscure in iis loquantur sic volentes, Gregorius, d. l. 8. & Matienço hic glos. 2. num. 5. & iterum glos. 3. & Villalobos, in d. Antino. juris civilis & regii littera F, numer. 13. & 14. ubi supra eod. Olanus, in d. conor. Antino. eadem littera F, numero 33. & 34. & 37. ubi ipse inquit ex hoc inadvertenter, ac superflue tabelliones idiotas in hujusmodi fideiussionum instrumentis has renuntiationes inculcare, sed cum de consuetudine id habeant, & in notulis suis scriptum difficulter illis hoc persuadere, & abundantem cautelam non nocere aiunt. Octavo limitat nostram legem Matienço hic glosa 2. num. si. nisi aliter fideiussorum in solidum solvat, quia non poterit a creditore repetere, quod pro aliis confideiussoribus solvit, neque facta in solidum solutione per eum poterit virtute hujus exceptionis de divisione repetere tanquam indebite solum, neque alio modo, neque ab aliis exiget confideiussoribus, nisi iis pro quo fideiussor solvendo non sit, §. si plures, insti. de fideiussor. Bar. l. si testamento §. pen. & ibi DD. communiter ff. eo. Anto. Go. tom. 2. c. 13, numero 15, in fine, quod intelligi nisi creditor cesserit actiones suas contra alios confideiussores, secundum tex. & formam ejus in l. 11. tit. 12. p. 5. aliam juris communis correctionem ex lege nostra ad jus commune &

ex d. l. 8. tit. 12. p. 7. collegunt Villalobos, d. littera F, numero 13. & clarius Olanus ibi d. littera F, numero 35. scilicet, quod licet de jure communi beneficium divisionis competeat fideiussoribus opere exceptionis & facto iudicis, hodie competit ipso jure, & ex dicta l. 8. & ex nostra, etiam si exceptio non opponatur de divisione, si alii confideiussores essent solvendo tempore motus, idem Gregorius in d. l. 8. Idem Olanus, ubi supra numero 36. aliam ex lege nostra constituit juris antinomial, scilicet, quod per d. l. 8. tit. 12. p. 5. probatur quod si confideiussores aliqui solvendo non sunt, ille qui est solvendo convenitur & solvet in solidum, hoc enim, inquit Olanus, ibi corrigitur per tex. nostrum, secundum quem cum unusquisque fideiussorum non teneatur nisi tantum pro virili & sic pro parte sua, & inter eos a lege nostra est facta divisio, non debet unus teneri pro alio, etiam si alius non sit solvendo, quod & fortitico ex iure nostro, nam cum hic æquiparetur casus in quo fideiussores simpliciter obligantur, ut inter eos si duo sint pro dimidia unusquisque teneatur, æquiparetur hic inquam casus casus sequenti, videlicet, cum expresse declaratur pro qua unusquisque parte obligatur, & in hoc ultimo casu non est fideiussor obligandus ultra in quod ipse voluit se obligare, ita ut pro alio confideiussore, qui solvendo non est conveniri non potest, secundum Bald. in l. fin. colu. penul. C. de usur. rei jud. quoniam obligatio fuit divisiva & taxata per pactum, ex l. fideiussori. magistratum §. Aurelio. ff. de fideiussori. & faciunt dicta per Angel. consil. 286. numero 2. & in specie tenet Gregorius, in d. l. 8. glo. fi. & Matienço, hic in glo. 4. si ergo in hoc casu fideiussor solum pro illa parte, pro qua expresse se obligavit, tenetur, non vero pro parte confideiussoris, etiam si solvendo non sit, ergo neque in primo casu cum simpliciter obligatur debet obligari ultra suam dimidiam, etiam si confideiussor non sit solvendo, cum æquaratorum eadem debet esse ratio, & juris dispositio, & est singularis declaratio ad legem Ultram & ad dictam l. 8. correctio in hoc, verumtamen licet in secundo casu, cum unusquisque fideiussorum expresse declarat pro qua tantum parte fideiussor & non pro alia, hæc declaratio vera esset & tenenda prout eam veram credo, in primo casu, cum simpliciter fideiussor, durum videbitur in practica, quod fideiussor, qui est solvendo non teneatur pro parte illius confideiussoris, qui solvendo non est secundum dispositionem dictæ l. 8. titulo 12. partita 5. & sic in hoc casu dubito an dicta declaratio in practica obtinebitur, nam licet in eo lex nostra dividat per medium obligationem inter hos duos fideiussores, vel inter plures pro virili, ipsi eam expresse non diverunt exprassando se nolle teneri nisi pro tali parte, & sic non est intelligendum tunc jus commune, & dictam l. 8. corrigi specialiter providentes tunc qui solvendo est teneri pro alio non solvendo, sed potius declaranda lex nostra ut in tali casu cum simpliciter obligantur, unus pro alio non solvendo teneatur, quod fecus, si expressa fuit quantitas pro qua unusquisque obligatur, & voluit se & non amplius obligare, neque est censendum specialem dispositionem per generalem corrigi, quæ sunt notanda, quia sunt mæx & novæ considerationes

iones. & per neminem sic declaratae dicte Antinomiae. Sed quia in glossa 1. istius legis diximus solum loqui in fideiussoribus, cum lex nostra jus commune corrigere ¶ vult, quo attentio duo rei obligati simpliciter pro dimidia obligari censentur, ex l. eos 3. cum in tabulis ff. de duobus reis, & sic in duobus reis videbatur legem nostram nihil disposuisse, ut ibidem allegavi Hispanos nostros sic tenentes, ego tamen semper tenui, & nunc teneo legem nostram etiam in duobus reis simul obligatis loqui, tum quia licet de jure communi idem disponeretur, de superfluitate redargui non poterat, cum circa fideiussores plurima nova disposuerit, ut ex dictis patet, tum etiam quia ex Authentici. hoc ita C. de duobus reis, disponebatur, quod quantumvis duo rei essent simul & in solidum obligati, non tenebantur nisi pro parte si praesentes essent & solvendo, ut & tradebat Antonius Gomez, tomo. 2. Variar. cap. 12. numero 2. quod tamen ex lege nostra corrigitur, quia si simul & in solidum sunt obligati etiam si praesentes sint & solvendo, potest unusquisque eorum in solidum conveniri, cum protestatione faciendi, & quae quotidie fit, quod ungue solutio per quemlibet eorum facta creditor erit contentus, igitur lex nostra etiam in duobus reis loquitur, & in eis verificari potest, prout voluit significare, duenas in regula. 335. limita. 19. & melius Doctor Gutierrez, in tracta. de Sacramento Confirmat. 1. parte cap. 23. numero 10. per totum, ubi & fortius ipse tenet quod lex nostra in fideiussoribus non procedit, ne totam fideiussorum materiam corrigamus, & mihi cum ipso aliquando sic visum fuit, dum ad invicem de iis disceptarem inter nos, verumtamen, quia lex nostra generaliter loquitur, & nihil distinguit inter unos, & alios, fideiussoreque ita obligantur ex parte sua, sicut duo rei ex sua, teneo quod lex nostra in omnibus loquitur, in hac tamen dubitate tabellionis non inepte facient si renuntiaverint in instrumentis dictis exceptionibus divisionis, & juribus eorum, prout quotidie renuntiant.

Ibi, In solidum, jure civili etiam si debendi se in solidum obligabant non tenebantur nisi pro parte, & uti poterat dicta exceptio divisionis & similibus, si ei non renuntiabant, ut in hac lege didum remanet & limitatum, ex lege tamen nostra & ex dictis in hac lege remanet correctum, ita ut si in solidum obligentur rei in solidum teneantur etiam si non renuntiant dictis beneficiis, quod si simpliciter obligantur pro virili teneantur neque sit opus opponere de exceptione divisionis, & itidem in duobus reis id fit, etiam si sint praesentes, & solvendo quod unusquisque eorum possit in solidum conveniri, si in solidum se obligaverint, neque possint uti dicto remedio divisionis, etiam si ei non renuntiaverint, & haec non sit text. vera & germana declaratio ac verus & literalis intellectus. Sed an idem erit quoties quis non dixit quod in solidum obligabatur cum aliis sed plures dixerant & se obligarunt ad solutionem certae quantitatis, & quod a quolibet eorum posset recuperari, quo distributivo mediante quilibet in solidum censetur obligatus ut per Tiraq. de retrac. tit. 1. §. 3. numero 11. & Parisi. consilio 49. num. 4. & 5. vol. 2. & dicendum est quod idem erit, neque per tex. nostrum ita exae-

requiritur obligatio in solidum, per verbum hoc in solidum, quin si aliis verbis in solidum denotantibus aliqui obligentur, idem fit, ac si expresse per verbum hoc in solidum se obligaverint, notandum etiam est quod quoad creditores duos aut plures pro unomet debito jus habentes non procedit lex nostra, quoad eos enim non censetur ficta divisio ¶ ut per partes recuperent debitum illud, sed potius jus antiquum quoad eos remanet in suo esse, in quibus est decium quod unusquisque eorum potest in solidum petere debitum, etiam si expresse non dicatur, secundum glo. cederet. in prin. in Auth. de duobus rem in prin. ci. ubi Barto. numero 5. dicit eam menti tenendam pro limitatione text. ibi, & in Authen. hoc ita C. de duobus reis. faciuntque dicta per Avend. c. 12. preta. numero 1. §. lib. 2. & quia socius habet in solidum mandatum ¶ ad recuperandum debita societatis secundum Rebuf. 2. tom. confit. Fran. titu. de mercat. & nego. artic. fin. glof. uni. numero 25. & probat. l. 6. titu. 10. part. 5. Rip. l. servi electione. §. Labeo ait. numero 16. de leg. 1. & ibi Alex. & Jas. in l. quominus ff. de summa. ad numero 158. usque ad. 163. & Oroz. in l. si unus in principio ff. de pati. col. 850. in prin. Et an socius possit prorogare solutionem, ita ut socio ¶ noceat, vide Bar. in l. ex duobus 2. numero 27. ff. de duobus reis & Roman. conf. 209. numero 3. Ronchegalle, in tract. de duobus reis, sub l. eandem §. sed si prin. ff. de duobus reis, numero 26. cum pluribus seq. ubi inquit quod nocebit socio pro parte sua, nisi ipse confocius scivisset, & non contradixisset, ut ibi per eum, & faciunt dicta per Felinum, in c. cum olim. numero 17. de offi. del. nam licet socius censetur habere mandatum, id verum in iis que sunt utilia socio, secundum Ripam, ubi supra. Est tamen verum, quod si creditor ab uno ex debitoribus recepit partem, censetur inter eos debiti solutionem dividere ¶ etiam si in solidum essent obligati, nisi protestetur quod recepit salvo jure solidi, secundum Boer. decis. 310. numero 8. & haec pro lege hac, quae meo videri difficilis erat, sed ex dictis remanet clara.

IN LEGEM SECUNDAM.

Qualitercumque confiterit aliquem se velle obligare, remanet obligatus nulla admissa exceptione absentiae, vel defectus interposita stipulationis, vel tabellionis, vel quod obligatio fuit contracta privata persona nomine aliorum absentium. Et hoc in effectu disponit lex hac, quae singularis est & in scholis & iudiciis quotidie versata, & plurimum jurium, & ambagium jure optimo correctoria.

SUMMARY.

- 1 Jure canonico oritur actio & obligatio ex pacto nudo.
- 2 Actio efficitur & obligatio oritur etiam si quis nudi vel numeris annuat, ubi & quid in fundo.
- 3 Muto & surdo a natura datur curator sicut minori.
- 4 Hodie quamvis interrogacionem & responsonem transeat magna intervallum, nihilominus oritur actio & obligatio.

¶ Promissio

- 5 Promissio de ducentis ad interrogacionem de centum valet in ducitur.
- 6 Promissio tritici in genere valet, declaranda tamen arbitrio boni viri.
- 7 Promissio sola obligandi se ad decem statim sortitur effectum.
- 8 Promittens solvere quicquid confiterit Titium debere facta collatione, quod peti poterit etiam nulla facta calculatione in vita ipsius Titii contra communiem.
- 9 Confessio extrajudicialis etiam ad obligandum facta efficacem esse lege nostra attendi teneri potest, dum tamen adit causa, ut num. 17.
- 10 Pactum nudum non vestitum coherencia contractus de revocando contractu antea facti etiam re tradita producit efficacem obligationem.
- 11 Pollicitatio producit actionem ex lege nostra, & ibi quid sit pollicitatio.
- 12 Promissio probata per testes an dicatur stipulatio per pactum nudum.
- 13 Innominati contractus an hodie producant actionem & obligationem.
- 14 Major an possit hodie lege nostra attendi resistere a contractui a minore facti sine debitis solemnitatibus minore volente stare contractui post contradiccionem majoris.
- 15 Gestu a procuratore non habente mandatum an valeant domino approbante non obstante priori contradiccionem adversarii.
- 16 Confessio facta in testamento an ei prejudicet.
- 18 Stipulacionem in omnibus actibus intervenire censendum est, ubi id etiam in transacione Aquiliana procedere dicitur.
- 19 Stipulatio non requiritur jam in fideiussione.
- 20 Contractus hodie inter absentes celebrari possunt, ubi jam donationem fieri posse inter absentes fundatur, dum tamen adit acceptatio ante revocationem & idem in venditione dicitur, licet antea de jure aliud esset, ubi quid in matrimonio, per discorsum hujus numeri decerpes veritatem, & num. 21. concluditur.
- 22 Facultas acceptandi donationem an transeat in heredem donatarii, & ibi an tabellionis acceptatio sufficiat, vel constitutum, vel an sufficiat tacita acceptatio.
- 23 Novus intellectus ad c. accedens, de preben. cum cap. si tibi absenti, eo tit. in 6. & num. 24.
- 24 Collatio est donatio & contractus.
- 25 Juramentum, vel notarius acceptatio an sufficiat etiam si notarius non acceptet ut revocari non possit.
- 26 Cessio actionis an stante lege nostra possit fieri inter absentes.
- 27 Fideiussio an inter absentes fieri possit.
- 28 Pax & transactio per vulneratum facta absenti vulnerati valet.
- 29 Pax an possit a contractu in scriptis faciendo resistere ante scripturae confessionem.
- 30 Alteri contra contractum an acquiratur hodie actio & obligatio, ubi & quod etiam directa acquiratur, imo & jus executivum, ut num. 31.
- 32 Cessio licet antea requirebatur ut creditores agere possent contra emptorem fundi ea lege venditi ut ex pretio creditoribus satisfaceret, hodie vero non.

Azevedo in recopilacionem. Tom. III.

- 33 Cessio acquiritur per stipulacionem notarii, ubi si acceptatio adit an requiratur cessio.
- 34 Cessio non est necessaria ut uxore mortuo marito possit agere pro medietate sua lucrorum.
- 34 Stipulatur si quis Titio absenti, & sibi decem solvenda per Seium promittentem, licet antea non valeret stipulatio in personam Titii, sed tantum stipulantis, hodie tamen fit, & utriusque per medium acquiratur, ubi quod si unus repudiet, accrescet alteri.
- 35 Promittens simpliciter pecuniam aut rem aliquam Titio stipulanti aut Seio, an acquiratur alio Seio, & num. seq.
- 36 Disjunctiva in qualibet disposicione postea inter personas honoratas resolvitur in conjunctionem.
- 37 Empror hereditatis nun hodie conveniri possit per creditores.
- 38 Pater si stipulabatur filio censetur ut extraneo stipulasse, & sic non valebat jure civili, hodie vero fit, & reputatur sic stipulacionem adventurum.
- 39 Promissor facti alieni an adimpleat si procuraverit fieri, & num. 42. an omnino teneatur facere adimpleri, ubi quid in promissione matrimonii.
- 40 Causa an hodie requiratur in qualibet obligatione & instrumento, ubi etiam si instrumentum sit quarentigium, & ibi limitatur.
- 41 Fideiussio ut valeat an causam continere debeat.
- 42 Causa non requiritur in instrumento de recepta solutione cum sit in potestate donare, secus alias.
- 43 Causa requiritur in mandato in rem propriam.
- 44 Juramentum an suppleat causam, remissive.
- 45 Causa suppleri potest ex aliquo contractu antecedente.
- 46 Libellus non procedit ubi peto decem quia promissisti, nisi adjiciatur promissionis causa.
- 47 Libellus non procedit ubi peto par caponiam quia tui majores promiserunt, nisi adjiciatur pro possessionibus quas a me possides, del majores tui habuerunt, nisi ut ibi.
- 48 Causa quamvis in instrumento non continetur, potest per testes suppleri & probari, ubi ad confessionem sine causa applicatur.
- 49 Causa non requiritur quoad forum conscientia.
- 50 Causa adest quoties quis confiteretur, se esse debitorem pro resto talis obligationis.
- 51 Actio nulla vel obligatio licet ante non nascatur nisi adest verbum promitto vel stipulatio, hodie secus est.

Ibi, Parescienda. Nihil enim tam naturale est, quam quod fides servetur & pax custodiatur, ut inquit summus pontifex in cap. 1. extra de pactis, a quo legem nostram habuisse ortum & principium videtur, nam juxta communes ibi Doctorum sententias jure canonico ex pacto nudo oritur ¶ actio & obligatio, & firmatur etiam ex text. in l. juris gentium §. igitur nuda. ff. de pactis, ubi Oroscius numero 1. contra Aemilium ibi numero 69. hanc crebriorem firmat opinionem authorum utriusque juris, & Anto. Gom. tom. 2. c. 9. num. 3. illatio. 4. & Dida. Perez, in presenti sub l. 3. tit. 8. li. 3. ord. col. 1040. cum sequen. & Villalobos, in arario mille commu. opin. littera A. numero 19. cum pluribus sequen. & Doct. Gutierrez, Ggg rez,

rcz. in tract. de Juram. Confir. 1. p. c. 34. per totum. Ex quo non necessaria est jam disputatio ibi per cum proposita, an pactum nudum juramento confirmaretur. Ex iisq; verbis inferitur etiam quod est iudicium vel humeris quis annuat, oritur efficacia actionem & obligationem ↑ ut tenet Gregorius l. 2. verbo, movisse, tit. 11. p. 5. & ideo secundum eum ibi verbo, nudos, mutus potest jam obligari ex lege nostra, nam & ante annuens capite vel humeris videbatur consentire stipulationi, secundum glof. & ibi Jal. num. 12. in l. 1. §. si quis ita ff. de verb. obli. & licet hoc de humeris ibi Jal. reprobat, lege tamen nostra attendenda procedat talis obligatio, & valebit, sicque verba nostri text. o en vira manera, voluit exemplificare glof. movisse in d. l. 1. tit. 11. p. 5. & in mutis ita etiam lege nostra attendit tenet Ant. Gom. tom. 2. var. c. 14. numero 29. ubi hoc & in surdo procedere inquit, intelligit tamen bene quoties ex accidenti provenerunt defectus ii, secus vero si a natura, nam tunc cum nullo modo potuit intelligere, neque percipere substantiam actus, quem gerit, ut possit illum exprimere signis nimirum si obligari non possit ex gl. unica & singulari in l. qui id quod §. mutus, ff. de donat. secundum Ant. Go. ibi secundum quem in hoc casu, cum est mutus, & surdus ad nativitate vel paulo post datur sibi curator ↑ tanquam minori, vel dementi, ex text. in l. servo invito, §. si pupillo. ff. ad Trebell. & ibi Bar. & DD. & quibus actibus & signis talis mutus & surdus ex post facto & sic casu vel accidenti poterit exprimere & ostendere consensum, & voluntatem suam, declarat ibi Anton. Gom. Itidem & ex lege nostra inferit eadem glof. 1. in d. l. 2. tit. 11. par. 5. quod quamvis hodie inter interrogationem & responsum transfertur magnum intervallum adhuc tunc ex promissione sic facta ↑ oritur actio & obligatio illi, cui promissio fit, Eodem etiam themate retento inquit eadem glof. in l. 26. eo tit. 11. & par. 5. quod si dico tibi, promittis mihi centum ↑ & tu respondes, promitto ducenta, quod licet de jure communi ex l. 1. §. si stipulanti ff. de verborum obligatio. & ex illa l. 26. non valeret promissio illa, nisi in centum tantum petitis, hodie tamen ex lege nostra valebit in toto, & sic in ducentis, quia sufficit apparere se velle obligari quamvis interrogatio & responsio non concordent, quod clare, licet illa glof. d. 27. non remaneat cum hac opinione, tenuit lege nostra attendita Ant. Gomez tom. 2. varia. cap. 9. num. 4. in principio, & vera mihi videtur, si de animo se obligandi ad tota ducenta consenserit, & promissor peristeret in illa voluntate, neque revocaret eam ante acceptance m illius, cui promittitur, ita quod ex non revocatione, constaret habuisse animum se obligandi ad tota ducenta promissa, ex text. in d. l. 26. in fine, & ibi glof. fin. ita declarando, novissime etiam ex lege nostra ego infero ad confirmationem doctrinae Archid. relate & exclamatae per Jaso. in l. triticum ff. de verb. obli. numero 4. fol. 126. & Doct. Gutierrez, de Juramento Confirmatorio 1. parte c. 64. numero 6. scilicet quod licet de jure civili illa lege, triticum, actenta, si quis promittat dare triticum in genere, non valet promissio talis neque stipulatio super ea interposita, tamen de æquitate canonica, qua quidem sola voluntas se obligandi

consideratur, & sic ex pacto nudo oritur actio & obligatio, valebit talis promissio, & oritur actio ex ea, & declarabitur ↑ arbitrio boni viri, idque ex lege nostra clarius procedet, quæ canonicam æquitatem imitatur, & solum animum & voluntatem se obligandi considerat, & non aliam perfectionem formam. Potest etiam ex lege nostra reddi clarior doctrina illa Joan. And. in additio. ad speci. titulo de obliga. in rubrica, dicentis quod sola promissio obligandi se ad decem ↑ statim sortitur effectum, & promittens potest ↑ ad illa decem conveniri, sequitur Alexan. & alii relati, & secuti per Avenida. respons. 27. numero 2. & Thom. Gramma. decis. 103. numero 19. & numero 187. 188. & Botri. decis. 183. numero 13. & hac est communis opinio teste Covarr. in cap. quævis pactum in initio 3. part. numero 3. fol. 108. in antiquis, & Tellus Fernandez, l. 22. Tauri numero 15. ubi inferit ad promissionem de meliorando, cum igitur ita esset de jure, ex lege nostra clarius procedit. Infero itidem ex lege nostra cessare communem illam opinionem, & communem intellum Doctorum in l. qui Regna §. Augustus ff. de verborum obligat. asserentium quod si quis promiserit pro alio solvere, quicquid contulerit debere Titio, quod nisi calculatio fiat in vita illius pro quo promissio facta est, non tenebitur promissor, ↑ ut & per Covarr. in pract. cap. 39. numero 4. vers. non hinc expendat, Joannes Gutierrez, in d. tracta. de Juramento Confirmatorio, in fine prima part. in addit. quam ibi descripsit ad c. 37. prima illius partis, ubi ampliat etiam juramento esse vallata dicta promissio, eo quod de natura talis promissionis fit, quod facienda sit liquidatio in vita debitoris principalis, ad hoc ut stipulatio committatur, quæ quidem communis optimis fundamentis licet destruat per Covarr. ubi supra & per alios relatos per Gutierrez, ubi supra, & sic in Granatensi pratorio contra hanc communem asserit determinatum Covarr. ubi supra, id tamen clarius contra illam communem probatur ex lege nostra, nam cum solus animus se obligandi legis nostre dispositione consideretur, neque promissor talis specificeet, se tantum teneri dum tamen calculatio fiat in vita debitoris, nimirum si & eo mortuo teneatur pro calculatione illa promissor talis, cum in omnem casum & generaliter se obliget, & dicto, §. Augustus supra dicti Doctores satisfaciunt, ut non obstat huic restrictæ contra communem opinionem, quam rejectandam jure optimo juraicavi semper in justitia & in conscientia, præsertim cum creditor, si sciret promissorem hunc non teneri mortuo debitore, non adquiretisset promissioni, sed debitori molestiam inferret. E contrario infero cum Oroscio, in l. tale pactum columna 900. versiculo 10. ff. de pactis, posse affirmari ex lege nostra esse approbatas communem illam Doctorum opinionem asserentium, confessionem extrajudicalem etiam ad obligandum factam, si de animo obligationis constituerit, efficacem ↑ esse, & obligare, plenamque probationem facere & inducere probato animo se ex ea obligandi, puta si quis fateatur se debere decem Titio & velle illa solvere, tunc enim quamvis de jure canonico non obligaretur ex ea, crederem tamen ex lege nostra obligare existente causa ut infra numero 17. focus vero si de tali animo

animo non constaret, nam tunc in suo robore remaneret dictæ opinionis contraria juris canonici & civilis, quibus per Marantam, in pract. pagi. 446. numero 19. & Oroscium, ubi supra, & Minchacam, de successio. creatio. §. 2. numero 26. ubi numero 27. istam etiam opinionem videtur tenere, & faciunt dicta per Dueñas, in regula 119. limit. 1. ad finem, aliud etiam novum, & singulari ex lege nostra inferitur, scilicet quod quamvis contractu perfecto & re tradita, fiat ex intervallo pactum nudum de revocando contractu illo, & sic non vestitur pactum tale coherencia contractus, adhuc tunc remanet ille efficaciter obligatus, ↑ & tenetur omnino revocare contractum illud & ab eo discedere, prout in terminis nostræ legis tenuit Ant. Gom. tom. 2. cap. 2. numero 21. post princ. versic. sed advertendum quod est. Itidem & ex lege nostra ex pollicitatione oritur actio, ↑ cum & jure canonico oriatur sicut ex pacto nudo, adeo ut etiam acceptata, non sit pollicitatio oriatur dicta actio ex pollicitatione, ut tenuit glof. magna. l. 1. tit. 11. part. 5. tradidit late Didac. Perez, hic columna 1046. versic. quædæ autem, quia col. 142. incept quætionem & late examinat, & Anton. Gomez, ubi supra cap. 9. numero 3. illatio. 4. & ibi inquit quod in omni actu, contractu, pollicitatione & pacto nudo oritur jam actio & obligatio, idem Ant. Gom. eo. tome 2. cap. 11. numero 18. ad fin. late Matienço, l. 6. glof. 2. numero 15. & 16. & pluribus sequenti. tit. 10. supra isto lib. qui tamen cum Covarr. in reperi. cap. quævis pactum 2. par. §. 4. num. 15. de pact. in 6. tenent tam de jure canonico quam civili & regio nostro non oriri actionem ex simplici pollicitatione, ut & eis relatis tenet & refert Gutierrez, in d. tracta. de Juramento Confirmatorio 1. par. cap. 8. numero 3. & Oroscio super ff. veteri. columna 800. Matienço tamen ubi supra eos pro contraria refert opinione, & est pollicitatio solus offerentis promissio, & absenti fit, alias si fiat præsentis, erit pactum, & cum absenti fiat nimirum si ex ea nulla actio oriatur, quod intelligo ante acceptance m, ea tamen facta antequam pollicitatio revocetur, optime crederem actionem oriri, dum tamen pollicitatio non fuerit facta animo jocandi, sed sese obligandi, ut inquit Matienço, ubi supra, ubi tamen numero 20. inquit cavendum esse ab Ant. Go. ubi supra dicta illat. 4. dum dicit in omni actu & contractu pollicitatione & pacto nudo oriri actionem & obligationem, nisi intelligamus cum quoties animus se obligandi ex parte promissoris apparet, & bene dicit. Inferitur etiam ex lege nostra determinatio dubia questionis an promissio probata ↑ per testes deatur stipulatio, vel pactum nudum, nam dicit pactum nudum, notatur, in l. 1. C. de usuris, & in l. 1. C. de contrab. & com. stipula. & habetur in l. sciendum ff. de verborum obligat. & sic si erat pactum nudum, non oriebatur efficax actio ad agendum, in contrarium tamen facit, quia verbum promitto est æquivocum, & potest referri ad pactum nudum, & ad stipulationem, ut l. sciendum §. dictum ff. de adli. edic. sed dubia restium depositio contra producentem interpretatur, ut in cap. in presentia de probatio. ergo erit stipulatio & sic actionem produceret, hæc enim controversia sic discussa per Afflicis, decisione Neapollita. 120. ex text. nostro clara remanet, cum

sive sit stipulatio promissio probata per testes, sive pactum nudum, actio oritur, & sic non est quid dubitetur in hoc. Sed an in contractibus innotinatis habeat locum ↑ lex nostra, ita ut in eis etiam implemento non secuto ex altera parte oriatur actio & obligatio, & equidem quidquid voluerit Gregorius Lopez, & Minchaca relati per Didacum Perez in presentium. column. 1049. versiculo non insubtiliter, lib. 3. Ordinem. sub l. 3. titulo 8. quos sequebatur Menef. l. naturalis §. & si quidem, numero 19. ff. de præscrip. verb. tenco oriri ex lege nostra actionem & obligationem etiam ante implementum secutum ab altera parte, cum Antonio Gomez, & Didaco Perez, ubi supra, ubi refert Anton. Gomez, & cum Minchaca, sibi contrario lib. 3. de successio. creatio. §. 21. numero 43. & hanc viorem dicens sequitur nosster Gutierrez, de Juramento confirmatorio 1. parte cap. 35. numero 1. & receptionem eam sequens testatur Matienço, hic glof. 2. numero 7. & late cum fundant Antonius Gomez, & Didac. Perez, ubi supra. uno tamen fundamento eam fulcitur, ut omnino sequenda sit, sufficit, scilicet, quod jam ex lege nostra in omnibus contractibus etiam si stipulatio non apponatur, censetur interposita, & idem operatur ac si interponeret, de jure vero civili si in contractu innotinatis inferatur stipulatio, non licebat penitere etiam ante implementum: ergo quamvis hodie non interponatur, non licebit penitere & per consequens etiam ante implementum ex talibus contractibus oritur actio & obligatio, & sic licet contractus dotis sit innotinatus, & nisi in eo a traditione incipiatur, non oritur actio de jure civili, secundum Bar. & Meneles, in d. l. naturalis, in principio numero 26. ff. de præscrip. ver. ex lege tamen nostra oritur, & agi poterit ut executio talis contractus fiat, secundum Orosc. in l. juris gentium in principio numero 12. columna 784. ff. de pactis, est tamen bene verum secundum supradictos doctores. quod agentis ex tali contractu obstat, quod non implet ex parte sua, & eo non adimpletente ex sua parte liber est adversarius suus, ut latius de iis diximus in l. 1. numero 5. cum sequentibus aliquibus, titulo 21. lib. 4. supra. Pro complemento tamen hujus glisse primæ, ut nihil intactum relinquamus, novissime considerabam an ea attendita teneri posset, quod licet antea ex l. cum ii §. eam transactionem & ibi glissa Bart. & omnibus ff. de transactio. minore contrahente cum majore absque debitis solemnitatibus licebat minori approbare contractum suppleto diligentias omittas etiam invitemo majore, nisi ipse major ante supplevit hunc contradicere contractum, nam tunc nihil operabatur approbatio, ut per Ariam Pinel. in l. 1. C. de bonis materis 3. parte numero 33. & Palacium Rubem in rubrica §. 68. numero 7. Tiraquel. in leg. cum glissa 8. numero 88. & alii relati & secuti per Matienço l. 2. glissa 1. numero 15. titulo 3. supra isto lib. id tamen cesset ex lege nostra, ut scilicet, etiam si major hic contradixerit, antequam minor contractum approbaverit, eo post approbante valeat contractus ↑ non obstante contradictione, cum ex parte sua major hic sese voluerit obligare, & animus & voluntas se obligandi inspicenda est, ita ut ipse, volente minore scilicet ad contractum non

possit, & pro hoc adduco de iure unum simile, scis enim quod gesta à procuratore non habente mandatum nihil valent, possunt tamen ꝑ approbati per dominum ejus, ex l. non eo minus C. de procura. & ex l. 3. titulo 5. partit. 3. & hoc dummodo approbatur antequam adversarius contradicat, secundum Jaso. dicta l. non ideo minus, & glo. à pro. dicta l. 3. & Mattienço, ubi supra, contra quos tamen est communis scntentia, teste Petro Pekio, in cap. ratihabitionem, numero 11. de regulis jur. in 6. ubi inquit ita praxim servare, & Castiadoro, decisio. 40. in regula cancellaria de subrogan, collig. eo quod actus invalidus propter non consensum alterius, convalidatur eo superveniente, militat pariter quando fuit oppositum quod consensus non intervenerat, ut per Anto. Natam consilio 12.6. numero 7. lib. 1. ergo & idem in casu nostro dicendum est tam de iure civili, quam ex lege nostra regia, solum animum obligandi considerante ut quis remaneat obligatus, & restitue non possit à contractu etiam invalido ob causam adversarii contrahentis, volentis tamen illum approbare, & sup- plere defectus solemnitatis, & est hæc mea & nova consideratio, & à nemine sic discussa, & ut novam eam relinquo cogitandam, nollem enim esse novarum opinionum inventor si juridice non essent.

Ibi, Por promission. Et sic etiam ex promissione de obligando quis conveniri potest, ut in hac lege dictum est, & in l. 6. verbo, promerio titulo 6. supra isto libro.

Ibi, O en otra manera. Et sic videtur quod confessio facta à testatore in testamento * præjudicet ipsi testatori, secundum Avenda, cap. 29. prator. numero 10. in medio, libro 2. ubi ad hoc text. nostrum considerat, quod non omnino verum crederem nisi animo se obligandi testator confessionem illam fecisset, sicut dictum est in confessione extrajudiciali in glof. 1. hujus legis, & ipse Avend. ibidem ita videtur tenere, & Montalvus, in copilatione Latina, verbo obligatio, aliter enim in puris terminis juris communis remanet questio illa etiam lege nostra attenda, an confessio in testamento facta non consisto de dicto animo se obligandi, obliget testatorem, quandoquidem lex nostra de contractibus, non vero de ultimis loquitur voluntatibus, & ideo nisi consisterit testatorem velle se obligare per modum contractus, & animo se obligandi, confessio ab eo facta in testamento non obligabit quidem eum, sed revocare eam poterit, neque poterit conveniri testator virtute talis confessionis si post convulerit, nisi in casibus ubi de jure aliud esset dispositum, de quo alibi diximus, & per Avendano ubi supra. Confessio tamen debuit sine expressione causæ jure civili nulla est, l. cum de debito s. finali. ff. de probatio. cap. si cautio de fide instrumen. de jure vero regio ex l. nostra quamvis non sit causa obligat, ut per Duchas regu. 118. secutum per Villalobos, in antinomia juris civilis & regii, littera A. numero 24. quod tamen pro 17 vero non affirmo in confessione ꝑ extrajudiciali sine causa facta in absentia partis, nam communis erat quod confessio extrajudicialis non probat jure civili, ut communem testatur Felinus in cap. ar si clerici, de judic. jureque regio parte præsentis, vel ejus procuratore causa expressa

probat, l. 7. titulo 13. partit. 3. not. Villalobos in arario commu. opin. verbo confessio. numero 201. & Olanus in concord. Antino. littera C. numero 79. ubi tamen inquit antinomial non in hoc consistere, sed in hoc an probet non acceptata, & inquit verioreme esse etiam non acceptatam probare, sufficereque si non contradicit pars præsens vel ejus procurator, nam consentire videtur tacendo in is, quæ sui commodi sunt, ut & per eund. Villalobos, in d. arario, littera C. numero 209. & verum dicunt, crederem tamen id clarius ex lege nostra procedere, dum tamen adsit causa, nam ex lege nostra causa requiritur, ut infra videbimus, & non valet extrajudicialis confessio sine causa, ex l. tale pactum ff. de pact. & ibi Docto. ni fiat ad liberandum aliquem, ut ibi per eos, & Barto. in l. generaliter numero 1. C. de non num. pecu. & Abb. in cap. si cautio, de fide instrumen. col. 2. in fine, vel nisi fiat à potente donare, secundum Barto. in l. 1. numero 2. C. de apochis publicis lib. 10. & Additio ejusdem Barto. in l. fi. C. de ammon. & tribu. lib. 10. cum causa tamen ex lege nostra probaret optime confessio facta extrajudicialiter absente vel præsentie parte, ut per Covar. c. quamvis pactum 2. p. §. 4. n. 1. & nimirum, nam, ut dixi supra, acceptatio non requiritur, ut probet, & sic intelliges dicta in numero 9. supra.

Ibi, Que no fue fecha stipulacion. Et sic in omnibus casibus in quibus de jure alias ad validitatem actus vel contractus stipulatio requireretur pro substantia, & validitate, jam hodie quamvis stipulatio non inferatur, ꝑ validi erunt tales actus & contractus ac si apposita fuisset stipulatio, ex quo licet antea requiratur in transactione appositum fuisse stipulationem Aquilianam, hodie tamen, lege nostra attenda, non requiritur, prout tenet expresse Gregorius l. finali, verbo, e no sera, ritu. 4. partia 3. & idem Gregorius relatus & secutus per Meneses, in l. promissis numero fin. C. de transactio. pag. 165. sic & in contractibus inominatis idem dicendum est, ut in hac lege diximus, & glof. gran. pro l. 1. titulo undecimo, partia 5. Ex quo & in fidejussione ꝑ non requiritur jam stipulatio, ut per Didacum Perez d. l. 3. tit. 8. lib. 3. ordin. verb. vula. columna 1063. & Mattienço hic glof. 3. num. fin. ubi ita dicit quotidie praticari, & Villalobos, in d. antinomia, littera A. num. 22. ubi num. 23. aliud in judejussore se in plusquam principalem obligantem esse dicit, & ibi cum num. sequente. alia in propositum nostre legis prosequitur.

Ibi, Prometimiento con cierta solemnidad. Que stipulatio dicitur, de qua per totum titulum, ff. de verbo obligat. & l. 1. & per totum tit. 11. part. 5.

Ibi, Entre absentes. Et sic licet antea ꝑ inter absentes non poterat celebrari contractus, ut l. qui absenti. ff. de acquiren. possess. l. 1. in princip. ff. de verborum obligat. leg. 1. titulo undecimo, partia 5. neque donatio aliqua intervenire poterat, ut lege absenti. ff. de donatio. leg. 4. titulo quarto, partit. 5. nisi interveniente nuntio vel epistola, ex dictis juribus, adeo ut non sufficiebat quilibet nuntius, sed debebat ad hoc esse destinatus, & deputatus, neque sufficiebat, quod si quidam, qui non fuit ad hoc deputatus nuntius, sed ipse motu proprio voluntatem donatoris à se intellectam ipsi donatario declararet, neque per hoc videbitur

tur perfecta donatio, secundum glossam in lege illud C. de sacrosanct. Eccles. & gloss. in lege consensu, ff. de acq. & obligat. secutus per Paul. in dict. lege absenti, numero secundo, & communiter approbatur, secundum gloss. l. 4. tit. 4. partit. 5. ubi est text. expressus pro ea, ubi mensajero cierto, & melior text. in leg. 3. titulo undecimo, parte quinta, & tradit post hæc mea scripta Julius Clarus, libro quarto selectarum sement. §. donatio. quæstione 12. & 13. licet Rom. consilio 295. contrarium tenuerit, idemque in venditione inquit gloss. in lege prima, ff. de contra. empr. si enim dicerem, venderem rem istam Titio, & aliquis audiens afferat ei verba non inducit ex hoc venditio, quam gloss. in hoc sequitur Oldrad. consil. 168. & Hippolyt. in l. §. si quis nec questio. num. 70. ff. de quest. ubi à num. 64. plura familia concessit, ubicunque enim contractus potest fieri inter absentes requirit nuntius vel epistola, ex text. & glof. dict. l. 1. ff. de cont. empr. & in l. nec ambigi. C. de donat. & in d. l. consensu, & in dicta l. illud, quarum glossarum argumento inquit singulariter Abbas in cap. dilectus, num. fin. de sponsali. se dubitare de dicto Hostien. ibid. dicentis, quod ad matrimonium contrahendum non requiritur quod consensus simul præstetur, sed satis est, quod unus consentiat per prius, & duret in proposito suo, & alterius consensus poterit accedere ex post facto, idem Hostien. in cap. ex litteris, 2. de sponsali. de quo inquit Abb. ubi supra, se maxime dubitare argumentum dictarum glossarum dicentium, quod in contractibus juris gentium, qui consensu perficiuntur, consensus simul debet præstari, & idem quoad hanc materiam sentit Specul. in tit. de sponsali. §. 6. numero quarto, ubi dicit quod responsio alterius debet sequi in continentia, per legem 1. & per leg. continentis, ff. verbor. obligat. quod sibi videtur verius de subtilitate juris, & tunc, licet primum sit æquius. Facite optima & singularis conclusio glof. dict. lege illud, C. de sacrosan. Eccles. dicentis quod donatio inter vivos facta etiam pauperibus nihil valet, nisi mediante aliqua persona acceptante fiat, quam glof. ultra Bart. ibi sequitur Alexand. l. 2. n. 2. C. de pact. & Paul. in d. l. absenti, dicens ita fuisse judicatum & in puncto se vidisse, & sequitur eam Hippolyt. ubi supra, numero 69. subditque Paul. ubi supra, notabile verbum scilicet, quod etiam si essent mil- testes præsentis tali donationi non sufficeret nisi esset aliquis ipsorum, qui nomine absentis donatarii acceptare donationem, & illam gloss. sequuntur plures relati per Tiraquellum, de privilegia caus. privilegio 115. & communiter approbam testatur Paulus Parisius, consil. 78. columna 2. lib. 1. & Riminal. in §. 1. num. 420. cum sequentibus, in ff. de acq. & Ruynus relatus per Jul. Clar. d. quæst. 12. in fine licet Bart. in ea. illud velit distinguere, cujus distinctionem voluit sequi Gregorius, in d. leg. 4. tit. 4. part. 5. & quod donatio absenti facta tamen nullus pro eo recipit nulla fit, ultra dictos tenuit Bald. in lege cum virinus, colum. penult. C. de sâccicom. quæ omnia, jam lege nostra attenda, cessare videntur, & sic contractus inter absentes fieri posse etiam nullo præcedente acceptante, & consequenter donationem absenti factam validam esse de jure nostro regio. Et tunc si statim quod donatio vel contractus in notitiam absen-

tis pervenit acceptetur, possit ex illo contrahens alius & donans conveniri, ita quod licet antea, ex d. l. absenti. ff. de donat. & l. qui absenti ff. de acq. possess. & l. 4. tit. 4. partia 5. requiri videbatur præsentiam donatarii, & donantis vel saltem certum nuntium vel epistolam, verum est quoad contractum & donationem, quia non interveniunt organa media, si tamen donatarius aliis certificatus de donatione (donatore in eadem voluntate perseverante, quod præsumitur nisi constet de revocatione) acceptaverit donationem, vel rei donatæ possessionem receperit, tranfertur in eum dominium, secundum gloss. 1. in fine, d. l. 4. tit. 4. partia 5. & in hoc casu media persona non requiritur, & sic gloss. in d. l. nec ambig. & dicta lex partitarum & similes mediam personam requirunt & ad hoc destinatum, lege jam nostra attenda, non procedunt, approbata gloss. contraria, leg. 1. ff. de contra. empr. quam pluribus fundamentis corroborabat Roman. d. d. consilio 265. ubi fundamentis contrariæ opinionis satisfaciebat, & maxime d. l. 1. ff. de cont. empr. quoniam licet contractus, qui consensu celebratur, perfici per nuntium, vel epistolam non possit, non tamen negat quin & si per quemcumque alium, unius contrahentis declarata fuerit voluntas, contractus perficiatur, & ita, lege nostra attenda, ubi sola voluntas, & intentio debet obligandi consideratur, & non alia perfectior forma, hanc tenendam esse opinionem contra illam gloss. dict. lege nec ambig. asserit Anton. Gomez, solum secundo, cap. 4. col. 2. & Covar. libro primo variar. cap. de cinguaris numero decimotertio, faciteque, nam quando in materia aliqua consensus alicujus requiritur, sufficit quod ex intervallo interveniat, secundum Palac. Rub. in Rubr. §. 50. num. 20. ubi ipse infert, quod in matrimonio contrahendo non requiritur simultaneus consensus, sed satis est quod unus consentiat hodie, alius post mensem, tradit & Covarruvias, de sponsali. 2. parte, cap. 4. in princip. num. septimo, probat l. 10. tit. 1. partia 4. ubi gloss. unum valebit hodie lege nostra attenda donatio inter absentes etiam non interveniente nuntio vel epistola, quare si quis coram testibus vel tabellone promiserit ex causa donationis rem vel pecuniam alicui absenti, statim remanet efficaciter obligatus, & quando venerit in notitiam absentis poterit ab eo conveniri & condemnari donator per legem nostram secundum supra dictos Doctores & Didacum Perez, eos referentem, in præsentis col. 1051. cum tribus sequentibus lib. 3. ordinanen. sub tit. 8. l. 3. & Mattienço, l. 7. glossa 2. tit. 10. num. 15. & 21. supra isto lib. Quibus attentis neque etiam procedat hodie doctrina glof. dict. lege illud, C. de sacros. Eccles. dicentis donationem factam Ecclesie nemine pro Ecclesia acceptante, nullam esse, nam si in laicis id non procedit, quanto minus procedet in donatione facta Ecclesie, prout in nostris terminis inquit Ant. Gomez, d. d. cap. 4. tomo 2. numero 3. in fine, & Covar. ubi supra, neque simultaneus consensus in donatione tali requiretur, sicut neque in matrimonio requiretur contra Abb. ubi supra communiter reprobatur, secundum gloss. in consensum, in dict. l. 10. tit. 1. part. 4. per text. ubi, nisi secundum Covar. ubi supra, transiret magnum interval-

lum vel revocatus esset consensus prior antequam secundus correspondens daretur, de quibus & tractatur per concivem nostrum Gutierrez, in cap. *quavis pactum, in principio, numero 53. & de juramento, confirmat. 1. parte, cap. 8.* Est tamen verum quod interim quod donatio illa vel contractus aut matrimonium non acceptantur, poterunt revocari per donatorem, vel promittentem, ita quod ex acceptance ante revocationem dependet validitas talis donationis contractus vel matrimonii inter absentes celebratorum, secundum dictos Doctores, relatos per nos & per Gutierrez, ubi supra, quamvis Anton, Gomez, contra tenuerit, nam lex nostra secundum hoc est intelligenda, & posthac vidi etiam in intelligentem Molinam de Primogeniis Hissp. libro 4. cap. 2. numero 60, cum pluribus sequentibus, ubi a numero 58. hac inceptit, & Matienço, lege 7. glossa 2. numero 21. titulo 10. supra isto libro, & latissime fundando Burgos de Paz Junior, in *questionibus suis, questione 10. per totam*, ita quod ut brevis & facilius intelligas teneo *ex l. nostra donationem & quemlibet contractum* inter absentes fieri posse, ejus tamen validationem vel invalidationem & jus agendi pendere ex acceptance absentis in cuius favorem facta est, antequam promittens, donans vel se obligans eam revocet, & hoc est quod dicti DD. dicunt & voluit lex nostra, & expressius Covarruvias. lib. 1. var. cap. 14. num. 2. in fine, & in 2. parte Rubrica de testam. numero 14. ad fin. & Anton. Gom. & Gregor. Lup. & Didac. Perez, relati per Pelaez, de major. 1. parte, questione 36. numero 2. & Olanus, in concordia animonia, littera D. numero 45. & 46. ubi hanc veritatem dicit & rationem assignat. Qui omnes tenent & Molina, & Burgos de Paz, & Matienço, ubi supra, presentiam donatarii non requiri cum donatio fit, sed sufficere postea per eum acceptari ante revocationem donantis, quamvis ipse Pelaez veniat aliud dicere & male, Et an in hæredes donatarii transeat hoc jus & facultas accipiendi donationem tradit Gutierrez, in dict. cap. *quavis pactum, supra relato numero 57.* & Molina ubi supra numero 76. tradit an mortuo donante ante acceptance non acceptari possit, & Julius Clarus, in §. *donatio, questione 13. versicul. tertius casus est*, & an tabellionis acceptatio sufficiat, vide per supradictos & per Burgos, dict. questione 10. numero 14. cum sequentibus, & diximus, l. 2. titul. 6. supra eod. libro in glos. o. *descendentes*, ubi quid de melioratione. Et eodem modo non sufficeret donantem se constituisse nomine absentis possidere, nisi præsens sit donatarius vel si absent acceptaverit ante revocationem, ut per Pelaez, ubi supra num. 4. ubi & cum sequente, inquit sufficere tacitam acceptance, secundum Dec. consil. 586. *coluna final. Tiraquellus late tract. de constitu. 3. parte. limit. 30. numero 11.* & Gutierrez ubi supra numero 58. & 59. & Molina ubi supra numero 76. ubi numero 75. inquit infanti acquiri absque acceptance, dum tamen secundum Burgos de Paz dict. *quasi. 10. numero 18.* eo facto majore per ipsum acceptetur. Ex quibus in mea repetitione text. in cap. *absenti. de preben. in 6. novum* & subtili intellectum assignavi ad text. in cap. *accedens, extra de prebendis*, ubi videbatur probari absentem non acquiri beneficium

nisi media persona intercedat, qua mediante sibi acquiratur beneficium illud, sive illa media persona investitur nomine absentis, sive ipse absens per illam mediam personam investitur, nam ille text. in d. cap. *accedens*, videtur in hoc contrarius dicto cap. *si tibi absenti, de preben. in 6.* ubi ad acquirendum beneficium absentem collatum nulla media persona requiritur, ideo omnifso intellectu glos. *ibidem*, & Abb. in eod. cap. *accedens*, num. 4. & intellectu Fabri, in d. l. *neque ambigi. C. de donatio. ex dictis per me supra*, & præsertim quia Collatio est donatio, imo & contractus, ex text. in cap. *nisi cum pridem, §. verum, de renun. Molina de primogeniis, libro 2. cap. 4. num. 14. dixi quod text. in illo cap. accidens, declaratur per text. in eo cap. si tibi absenti. hoc modo, ille enim in dict. cap. *accedens*, inquit, quod absentem investit de beneficio per mediam personam habentem ad hoc mandatum, acquiritur jus in ipso beneficio, ut & idem ex text. in dict. cap. *si tibi absenti sit*, & si media talis persona nomine absentis non interveniat, ipse tamen absens acceptet beneficium illud sibi collatum, statim tunc acceptance facta acquiritur jus in beneficio illo etiam ut suum dici valeat, *ex dict. cap. si tibi absentem*, quod maxime procedit, quandoquidem in eodem cap. *accedens* non prohibetur, neque per verba necessitatem importantia disponitur, quod per mediam personam fiat collatio absentem, sed tantum dicitur quod poterit absens per mediam personam investiri de beneficio per quam sibi beneficium quaratur, quasi non negetur quin etiam media persona non intercedat, si tamen absens acceptet ante lapsum terminum acceptance præstitutum vel eo elapso ante revocationem factæ collationis, statim sibi jus in beneficio quærat, *ex dicto cap. si tibi, qui quidem est & optimus & juridicus intellectus ad dicta jura.* Ex quibus *ex lege nostra* remanet conclusio scilicet contractum vel donationem inter absentes fieri posse & validos esse revocabiles tamen ante acceptance absentem per se, vel nuntium certum vel epistolam ad hoc destinatam, acceptance tamen facta ante revocationem, irrevocabile manere talem contractum vel donationem inter absentes factam, & hæc est vera conclusio nostri text. & supra dictorum & tenenda in judicando & consulendo. Imo & per viam disputationis & subtilitatis attentari possent *ex lege nostra* etiam ante acceptance irrevocabile esse contractum vel donationem inter absentes, prout fundavi in dicta mea repetitione dicti cap. *si tibi absenti*, licet in judicando & consulendo id non est sequendum, sed conclusio dicta, ita ut acceptatio requiratur, & sic est intelligenda & declaranda lex nostra, ut dictum remanet & eam declaravit Burgos de Paz dict. questione 10. num. 24. cum sequentibus aliquibus. Sed an si juramentum interveniat acceptatio requiritur, vel per notarium & nomine absentis stipuletur, & Covar. relatus & secutus per D. Gutierrez, in cap. *quavis pactum, in principio, numero 53. inquit non requiritur acceptance, sed juramentum sufficere pro validitate, contrarium tamen & melius tenuit Molina de primogeniis lib. 4. cap. 2. num. 55. & 56. cum sequentibus nisi secundum eum ibi apponatur juramentum pacto de non revocando, quod & tandem reprobatur ibi Molina num. 66. imo quod**

& adhuc tunc requiratur acceptatio, & interim revocari possit donatio per donantem, licet perjurium incurrat, imo quamvis notarius acceptet secundum Molinam, ubi supra numero 68. & 60; & Burgoz de paz, dict. questione 10. Sed an cessio actionis potest hodie *ex lege nostra* fieri inter absentes, nam de jure civili non poterat, ut per Rolland. Valle, consilio 19. num. 18. volum. 1. & glos. 1. leg. 64. tit. 18. part. 3. *sed ex lege nostra* videtur fieri posse, nam si contractus ipse inter absentes fieri potest & fortiori & cessio in ipso contractu facta, vel de per se cum contractus dici possit, & mirror de glos. illa quod legis nostre ad hoc non recordata fuerit, fortassis quia ea etiam attemptata idem teneret, quod cogitabatur. Quid tamen erit in sigillatione quæ inter absentes fieri poterit, & de jure civili non poterat, ut per Jal. in l. 5. §. 2. numero 6. ff. de verbo obligari. eo quod stipulatio requirebatur, ex dicto §. 2. & glos. 1. sciendum. eod. tit. & l. blanditus. C. de satejuss. & ratio est, ex dictis per Fab. in Rubrica. num. 2. *insistunt. de satejuss. idem & jure Canonico* in sigillatione requirebatur stipulatio, ex Bald. doctina, in cap. *priv. de pat. num. 9. & ibi Felin. num. 24. Dec. consilio 93. col. 2. lib. 1. sed cum ex lege nostra* idem operetur stipulationem non interponi, sicut si interponeret & sic procul dubio hie justisio absque ulla stipulatione valida erit etiam inter absentes, secundum glos. t. l. 6. titulo 12. *partita 5.* & eam referens Villalobos, in *Exario com. opi. littera R. num. 21.* & sentit Didac. Perez, l. 3. tit. 8. libro 8. *ordina. verbo. vala. columna 106. cum sequentibus*, & in praxi quotidie servatur, secundum Matienço, hic *glosa 3. num. fin.* Idem ex dictis cum stipulatio non requiratur sed sit idem ac si interponeret, *ex lege nostra, pax facta* absentem per vulneratum valet & tenet, quamvis de jure civili aliud esset, non interveniente nuntio vel epistola vel notarii acceptance pro absente, secundum Clarum libro 5. *pract. crim. §. fin. questione 58. vers. dictum est*, hodie tamen *ex lege nostra* valet, ut dixi, & tenet in proposito Villalpando, in *lege partitum, 3. parte, §. 60. n. 12.* etiam si nondum acceptata esset, ut ibi per eum & in §. 62. numero 4. folio 179. declarat an idem sit, si esset facta in vim pacti.

Ibi, *O que no fue fecha ante escritura*. Ex iis verbis oritur maximum dubium de quo per Did. Perez. d. l. 3. tit. 8. l. 3. *ord. col. 1054.* ut cum eo casu, quo quis vendidit rem cum pacto quod inde fieret scriptura, possit alter ex contractibus resistere à contractu antequam fiat scriptura & lege nostra attemptata, quæ tantum animum obligandi confiderat, & non aliam perfectionem formam, & tandem ad utramque partem examinatum questionem, & in ea indubitanter teneo quod in casu in quo partes non aliter contrahere voluissent constaret quam quod ex contracta scriptura fieret, cum tunc deficiat animus & voluntas aliter se obligandi ante scripturæ perfectionem, nihil *ex lege nostra* innovatur ad jus antiquum, & sic omnino requiri scripturam ad partium obligationem, & itidem in contractibus in quibus de jure pro forma & substantia eorum requiritur scriptura & hodie etiam requireretur, in casu tamen in quo ex partium conventionem pro substantia scriptura non requiritur, vel à jure requisiti non est, tunc lex nostra procedet, quæ cum sit generalis, non est censendum casus particulares corrigere, & in effectu

hanc opinionem tenet Didac. Perez, ubi supra, col. 1055. *cum sequentibus*, ubi & declarat quando dicemus scripturam pro substantia contractus requiri necesse, & posthac vidi Matienço hic gl. 7. sic tenentem, Ex quibus *ibidem* ipse Didac. Perez, col. 1056. infert ad questionem difficilem Bar. in l. gni Roma, §. *Flavius. ff. de verbo oblig. dicentis*, eum, qui donavit alicui aliquid rem ea lege & conditione, ut post certum tempus quæreretur Ecclesie posse remittere modum donatorio absque respectu præjudicii Ecclesie, cujus tamen contemplatione ille fuit adjectus, de qua cum in hoc libro quæram, latius dixerimus non est hic necesse repetere.

Ibi *O que fue fecha a otra persona provada en nombre de otros entre ausentes*. Hic habes text. corrigentem. *Stipulatio* ista, alteri, ff. de verb. oblig. text. in §. *alteri inf. de inveni. stipula.* ita quod jam alteri per alterum acquiritur actio & obligatio primo & plus lex nostra probat, quod licet stipulans alteri sit privata persona, non habens mandatum illius cui sit promissio, adhuc tunc acquiritur actio & obligatio illi alteri absentem ex promissione illa, & in correctione *dictorum jurum* l. 7. §. 10. tit. 1. *partita 5.* ut per legem nostram adnotavit Villalobos, *antinomia juris civilis & reg. littera A. n. 18.* & in *Exario com. opin. littera A. n. 19.* Imo & non solum utilis verum & directæ actio dabitur & competit illi absentem in cuius favorem facta est promissio, prout optime advertit glos. 1. in d. l. 7. & Ant. Gomez, l. 2. cap. 1. num. 18. *in medio*, quamvis Didac. Perez. hic col. 1059. dubitet de hoc, sicque sicut jure canonico obligatio & actio ex promissione alteri per alterum facta acquiratur, secundum glos. e. *quærit cordis oculus*, l. *quæst. 7. de qua plura* tradit Covar. in cap. *quavis pactum*, 2. parte, §. 4. n. 14. & *9. cum sequentibus*, & communem testatur D. Gutier. in *repetitione l. nemo patet. m. 155.* & hoc esse probabilis, testatur Matien. hic glos. §. n. 4. & licet contrarium etiam jure canonico attempto communionem dixerit Covar. ubi supra n. 4. prima tenenda est, quæ *ex lege nostra* approbat & acceptance facta per illam in cuius favorem promissio fit, remanebit irrevocabilis talis promissio, nam ad hanc irrevocabilitatem acceptatio est necessaria, licet ad stipulandum pro altero *ex lege nostra* quilibet poterit ut dictum est in *glossis precedentibus*. Idem vero est ex text. nostro, quod ex tali promissione alteri facta per alterum, illi alteri competit jus executivum & si instrumento guaranteegio & publico, vel privato recognito tamen talis promissio est scripta, ut tenet Ant. Gomez, dict. num. 18. in fine, & hoc nimirum, nam ubi datur actio directa, competit jus executivum, secundum Saeztez l. *post rem limi. 2. leges regie numero 10.* cum secundum eum ibi in 2. *amplicia ad legem* sufficienter virtualiter contineri in instrumento persona, cui sit obligatio. Ex quibus videtur jure nostro dici posse quod licet antea si vendebam tibi fundum meum, ut ex pretio illo satisfaceret creditoribus meis, ut tales creditores contra te agere possent, requirebatur, quod ego eis & credentem actionem, secundum Venenutum, *de mercatura, tit. de decoretori. numero 9. col. 33. in parvis*, hodie tamen lege nostra attempta alteri per alterum stipulati permitte, hæc non requiritur cessio, sed directe poterunt agere creditores contra empotrem talis fundi pro debitis suis recuperandis & solvendis ex pretio illius fundi ad hoc venditi, neque obstant

